

Auces vidusskola gatava strādāt un pastāvēt

INDRA ŠPELA kā Auces vidusskolas direktore uzrunu skolas saimei šī jaunā mācību gada sākumā sacīs jau 20. reizi. Kāds noskaņojums valda iestādē, iesākot kārtējo darba cēlienu?

- Kā vienmēr, esam gata-
vi darbam. Taču noskaņa ir ne-
droša, jo nemitīgi kaut kas tiek
mainīts un nezina, kas īsti mūs
sagaida no Izglītības ministrijas
puses un citām valsts institūci-
jām. Dzirdēts ir ļoti daudz un ne
vienmēr tas ir iepriecinoši. Tāpēc
nevar teikt, ka izglītības sistēmā
jūtamies droši un stabili. Novada
mērogā mēs pašlaik varam strā-
dāt droši tiktāl, cik tas ir atkarīgs
no pašvaldības. Bet, kā zināms,
jebkura pašvaldības struktūra ir
pakļauta augstākstāvošo nostād-
nēm, tostarp Izglītības ministri-
jai.

Skolēnu mazāk neklūst

- Pēc pašreizējiem datu bāzes
datiem mums kopumā ir 465 sko-
lēni (*Saruna notika 25. augustā*
– S.R.) 10. klasē šobrīd ir 23 sko-
lēni. Bet kustība vēl notiek. Pagā-
jušajā mācību gadā arī bija aptu-
veni tikpat: 450 – 460, jo skolēnu
migrācija dažādu iemeslu dēļ no-
tiek visu laiku. Tāpēc arī vidus-
skolas posmu šobrīd vēl nevaram
prognozēt, jo tikko, piemēram,
uzzināju, ka divi mūsu 11. kla-
ses skolēni izvēlējušies turpināt
profesionālās ievirzes izglītību
Jelgavas Mūzikas vidusskolā.
12. klase jau otro gadu mums ir
skaitliski neliela: tikai 14.

Skolotāji rindā nestāv...

- Kā ar pedagogu kadru
nodrošinājumu?

- Neesam izņēmums. Tāpat
kā visā valstī, skolotāju trūkst.
Mums ir tāda priekšrocība, ka
notiek paaudžu maiņa – ir jaunās
skolotājas. Bet šobrīd četras no
viņām ir mājās ar maziem bērni-
ņiem. Un, saprotams, šajā laikā,
kad jauno skolotāju nav darbā,
tas ir kadru trūkums. Tas nozīmē,
ka pārējie kolēģi ir pārslogoti. Jo,
pretēji tam, kā domā valsts līme-
nī, - skolotāji rindā aiz durvīm

nestāv un nejaucā pēc darba...
Mēs, un ne tikai savā skolā, izmi-
sīgi meklējam jaunos pedagogus.
Ja vēl varam atrast skolotājus,
kuri pārnāk no vienas skolas uz
citu vai kādas skolas reorganizā-
cijas rezultātā tomēr neliela kus-
tība notiek, tad jaunos skolotājus
atrast ir ļoti grūti. Jā, mums jau-
nās skolotājas ir, bet gribētu vēl
vairāk. Protams, tad ir jāreķinās
ar bērnu kopšanas periodiem, bet
vienlaikus mēs ļoti priecājamies,
ka mūsu skolotājam dzimst bēr-
niņi un viņas pēc tam atgriežas
skolā. Taču periods, kamēr jāiz-
tiek bez viņām, ir grūts. Tomēr
mēs nedrīkstam pieļaut situāci-
jas, ka kāds mācību priekšmets
netiktu tāpēc mācīts. Mācību
plāns ir jārealizē, un darām visu,
lai to nodrošinātu. Tāpēc mūsu
skolotāji ir noslogoti. Un nav tā,
kā reizumis ministrijā uzskata,
ka lauku skolās skolotājiem nav
slodzes, tāpēc «jāskraidā» pa nez
cik skolām, lai «savāktu» stundas.
Dažkārt tā arī ir, bet ne visos ga-
dījumos. Mūsu skolotāji ir patie-
šām pārslogoti.

Svarīgākais – mācību sasniegumu paaugstināšana

- Kādas ir šī mācību gada
prioritātes mācību procesā ko-
pumā?

- Izaicinājumu jau visu laiku
ir daudz. Zinām, ka šogad valstī
pirmo reizi organizētie centrāli-
zētie eksāmeni 9. klasēm nebūt
nav noritējuši tik veiksmīgi, kā
to gribētos valstī kopumā. Un arī
mēs neesam izņēmums. Tāpēc kā
svarīgāko mērķi esam izvirzījuši
skolēnu mācību sasniegumu pa-
augstināšanu gan ikdienas dar-
bā, gan valsts pārbaudes darbos.
Pamatojoties uz šo mērķi, esam
izvirzījuši uzdevumus, pie kā
jāstrādā, lai visi saprastu, kāda
ir jaunā sistēma un kā sasniegt
atbilstošus rezultātus pie jau-
nās kārtības pārbaudes darbos.
Domāju, tas ir izaicinājums dau-

dzām skolām. Pirmām kārtām
katra valsts pārbaudes dar-
bu priekšmeta skolotājam ir
jāizvērtē šī gada rezultāti, lai zi-
nātu, kas ir bi-
juši «klupšanas
akmeņi», tēmas,
kas traucējušas
panākt augstā-
ku rezultātu.
Tas darāms ne
tikai vadības
līmenī, bet arī
mācību priekš-
metu skolotāju
darba grupās.
Protams, šis
darbs veicams
kompleksi, ne

tikai vienā mācību priekšmetā.
Piemēram, iespējams, lasītpras-
me, kas ir pazeminājusies valstī
kopumā, skolēnam traucē izprast
dabaszinātņu priekšmeta uzde-
vuma jēgu. Tālāk jārunā arī par
zemāku spēju un mazāk motivētu
skolēnu sasniegumu paaugstinā-
šanu. Tas nozīmē vairāk uzmanī-
bas pievērst diferencēto mācību
metožu izmantošanai, lai ļautu
ikvienam skolēnam attīstīt savas
spējas. Pie tā, protams, ir jāstrādā
visu laiku, bet šogad tam pievēr-
šam īpašu uzmanību.

Un vēl – atbildības sadalī-
jums. Mēs visi zinām, ka skola
balstās uz trīs «vaļiem»: skolēns,
skolotājs, vecāki. Ideāls variants
ir brīnišķīga sadarbība, kad pa-
rasti ir arī ļoti labs rezultāts. Tik-
līdz sadarbība kādā posmā vāji-
nās, rezultāts vairs nav tik labs.
Tāpēc arī pie tā ir jāstrādā, lai
katra no šīm trijām daļām skaidri
apzinātos savu atbildību, lai mēs
kopā varētu panākt labāko risinā-
jumu.

Jauniešiem jābūt labā fiziskā formā

- Par izglītības program-
mām runājot: nesen plašsazi-
ņas līdzekļos tika aktualizēts
temats par valsts aizsardzības
mācības pasniegšanu skolā,
ar to aizstājot sporta stundas.
Jūsu viedoklis par to?

- Auces vidusskolā valsts aiz-
sardzības mācība šobrīd ir vidus-
skolas klašu izvēles priekšmets.
Aizsardzības ministrijas struk-
tūru pārziņā tā notiek jau vairā-
kus gadus, neietekmējot sporta
stundas. Ja runājam par tagad
noteikto valsts obligāto dienestu,
protams, ka tam ir vajadzīgi jau-
nieši ar labu fizisko sagatavotību.
No tāda viedokļa nebūtu pareizi
samazināt sporta stundu skai-
tu. Doma par to izskanēja tolaik,
kad tika aktualizēts priekšlikums
par valsts aizsardzības mācību kā
obligātu visiem. Tad, protams,
būtu jāraugās, kā to organizēt, jo
skolēniem ir noteikta pieļaujamā
stundu slodze dienā, nedēļā. Ņe-
mot vērā to, arī es esmu dzirdēju-
si šo viedokli par sporta stundām.
Pieņemu, ka tādā gadījumā aiz-

sardzības mācības stunda tiktu
sagatavota un vadīta kā fiziskās
sagatavotības stunda, kas faktiski
tas pats sports arī ir. Bet vēl īstas
skaidrības, kā tas būs, nav. Do-
māju, ka tas tiks rūpīgi izvērtēts.
Bet, viennozīmīgi, jauniešiem ir
ārkārtīgi svarīgi būt labā fiziskā
formā.

Valsts aizsardzības mācība
mums notiek reizi mēnesī, visu
mācību dienu: citi priekšmeti
tajā dienā šiem skolēniem nenotiek.
Attiecīgi sakārtojām stundu
sarakstu, lai citos priekšmetos
stundas netiktu zaudētas.

Šīs nodarbības mūsu skolā ir
loģisks turpinājums ļoti aktīvajai
jaunsardzes kustībai, kas Auces
vidusskolā, tāpat kā daudzās citās
skolās, arī Bēnes toreizējā vidus-
skolā, aizsākās jau pirms gadiem
desmit. Taču mēs jau tad orien-
tējamies uz to, ka ar 2024. gadu
tas varētu būt obligāts mācību
priekšmets. Līdz ar to nolēmām
nepārtraukt iestrādnes jaun-
sardzes kustībā un turpināt ar
aizsardzības mācību. Un jaunieši
par to izrāda interesi. Šogad no
23 desmitklasniekiem 14 ir izvē-
lējušies to apgūt. Arī jaunsargi
skolā turpina darboties.

Būs lielāks komforts, bet jādzīvo taupīgi

- Kas iestādē pēdējā laikā ir
paveikts saimnieciskajā jomā?

- Kosmētiskie remontu tel-
pām īpaši nav vajadzīgi, jo gadu
gaitā abas skolas ēkas ir regulā-
ri remontētas, labi uzturētas un
kārtībā. Pašlaik lielākais darbs,
kas vēl notiek, ir siltummezgla
rekonstrukcija. Skolā ir uzstādi-
ta moderna ventilācijas sistēma,
kuru vajadzēja papildināt ar sil-
tummezglu, lai aukstajā laika pe-
riodā telpās ielūstu silts gaiss.
Tas atkal palielinās mūsu kom-
fortu.

Šobrīd ir svarīgi saprast, kā
izdzīvosim ar tiem resursiem, kas
ir mūsu budžetā apkurei, - pietiks
vai nepietiks, jo Aucē cenas ir
augušas. Kā izdzīvosim ar resur-
siem, kas paredzēti elektroenerģijai,
degvielai? Pašlaik šķiet, ka
vajadzētu visam pietikt. Budžetu
esam izveidojuši diezgan apdo-
mīgi. Bet šajā budžeta gadā atli-
kušie mēneši elektroenerģijas pa-
tēriņa ziņā prasīs daudz. Līdz ar
to būs nepārtraukti jāseko līdzi
situācijai. Cenšamies ekonomēt,
cik vien varam. Rīkosimies pēc
apstākļiem.

Nevis pieejama kvalitatīva, bet nepieejama

- Atgriežoties pie mūsu
izglītības sistēmas pārmaiņu
«likločiem»: nesen bija satrau-
kums par izskanējušo pieļāvu-
mu, ka Aucē vairs nebūs vidus-
skolas.

- Protams, arī mums bija šoks
par prognozēm, ka Auces vidus-
skola varētu pārtapt par pamat-
skolu. Man ir ļoti skumji par šā-
dām «reformām», paziņojumiem

un tamlīdzīgi. Visu laiku izskan
dažādi saukļi: kādreiz bija skolu
tikla optimizēšana, tad – sakār-
tošana; tad, lūk, veicot visas šīs
darbības, viss it kā tiek darīts
tāpēc, lai visiem skolēniem būtu
pieejama kvalitatīva izglītība.
Piedodiet, attālinot izglītību no
bērna, tā kļūst nepieejama, nevis
«pieejama kvalitatīva».

Ministrijā arī uzskata, ka
šādā veidā varēs risināt skolotā-
ju trūkuma problēmu. Laika gaitā
esam dzirdējuši arī no mūsu no-
zarē augstu stāvošām amatper-
sonām dažādus izteikumus (un
tieši tādiem vārdiem), ka skolo-
tāji ir «veci muļķi», ka laukos ir
«stulbi bērni». Un tad iznāk, ka
nu tas «stulbais lauku skolotājs»,
kurš te, laukos, ir «stulbs», tiek
gaidīts lielā pilsētas skolā, kur
viņš pēkšņi kļūst gudrs... Tādas
neapdomātas lietas un izteiku-
mi jebkuram pedagogam atstāj
mieles un rūgtumu. Tas nevei-
cina pedagogu pieplūdumu un
motivāciju strādāt, galīgi nē. Tas
arī ir jautājums, kāpēc trūkst sko-
lotāju un tie, kuri aizgājuši no
sistēmas, tajā ne par ko neatgrie-
žas. Un tas nav tikai atalgojuma
jautājums. Tas ir arī cieņas un šīs
nemitīgās neziņas, nedrošības
jautājums. Tāpēc atstāt novadā
tikai pāris skolas, kurās būs 7. –
9. klases posms, manuprāt, būtu
ļoti nepareizi. Tas ir pusaudžu
vecums, kurā bērns vēl nevar sevi
patstāvīgi vadīt. Ja viņam būs uz
mācībām jābrauc kaut kur tālu
prom no mājām, - cik daudz ve-
cāki varēs viņu uzraudzīt? Un pa-
tiesībā – kāpēc viņam būtu kaut
kur jābrauc? Ņemot vērā, ka val-
stī pamatizglītība ir obligāta, tas
nav pareizi. Varam jau tā teikt,
bet tā nav izglītības kvalitātes
pietuvinašana. Arī lauku skolās
iegūst kvalitatīvu izglītību. Viens
piemērs: pagājušajā mācību gadā
valsts vēstures olimpiādē uzva-
rēja meitene no Augstkalnes pa-
matskolas. Tas ir vislabākais kva-
litātes apliecinājums.

- Kas jūs pašu motivē tur-
pināt direktora darbu Auces
vidusskolā jau 21. gadu?

- Milzīga cerība, ka izdosies
vidusskolu saglabāt, ka spēsim
sniegt Auces un apkārtnes bēr-
niem to labāko, ka izdosies sagla-
bāt un attīstīt Auces mazpilsētu
un tās apkārtni arī nākamajām
paaudzēm. Ceru sagaidīt lielāku
lokālpatriotismu no iedzīvotā-
jiem un apziņu, ka valsts robe-
žas nebeidzas ar galvaspilsētu un
tās tuvāko apkārtni. Kopumā šajā
skolā esmu nostrādājusi 31 gadu.

- Paldies par sarunu! Lai
izdodas!

Sarmīte Rone
Autores foto

MAF

Mediju atbalsta fonds
Projektu finansē Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem
Par lappuses saturu atbild raksta autors

«Vecaucē» šogad izaicinājumu netrūkst

Mācību un pētījumu saimniecības «Vecauce» vadītājs INDULIS IEVIŅŠ, vaicāts, kā šosezon uzņēmumā sokas ar ražas novākšanu, «Zemgalei» saka: tāpat kā lielākajai daļai zemnieku - tā ir ieilgusi un problēmu netrūkst.

- Mums vēl ļoti palaimējās, ka vētra mums pagāja secen - tāda laime nelaimē. Līdz mums nonāca tikai kārtīgs lietus, bet uz kopējā fona tas liekas tāds nenozīmīgs sīkums. Galvenā problēma ir, ka šis slapjuma periods ir pārāk ieildzis, līdz ar to iekavējušies labības kulšana. Kavējam, salīdzinot ar citiem gadiem, diezgan jūtami.

Šis jau vispār ir tāds interesants gads. Vispirms diezgan ilgi valdīja sausums. Protams, tas ietekmēja sējumus. Lēšam, ka zāli pirmajā plāvumā lopbarībai nopļāvām labi ja pusi no tā apjoma, ko ievācam citus gadus. Ceram, ka minimālo vajadzīgo apjomu iegūsim rudens plāvumā. Kas zina, ja rudens būs garāks, varēs veikt vēl ceturto plāvumu, lai ir rezerves. Ir jau dārgs pasākums - burtiski skraidīt pa laukiem, lai medītu katru zāles stiebrīņu, bet ko lai dara. Paveicās, ka pagājušais gads šādā ziņā bija labvēlīgs, krājumus sarūpējam ar uzviņu.

Laikapstākļi nav lutinājuši

- Kādi izskatās labības sējumi? Ražu šogad sākām kult 13. jūlijā - ziemas miežus. Principā tas ir daudz maz normāli. Arī ziemas kviešus sākām novākt puslīdz pieņemamā laikā, bet process ieilga, jo kult nevarēja lietavu dēļ. To dēļ pazeminājās arī graudu kvalitāte, mitruma dēļ agrāko šķirņu graudi vārpās sāka dīgt. Labi, ka mums ir lopiņi, tad nu labākos, pārtikas, graudus varam pārdot, sliktākos izmantot lopbarībai.

Laikam skan kā sūdzēšanās, bet nu gads tiešām nav iepriecinošs. Šis vasaras laikapstākļi ļoti patīk dažādām rudens nezālēm, lauki strauji aizaug. Ir šogad pat tādas vietas, kur pagaidām atstājam laukus nekultus, jo tur vienkārši ar kombainu nav iespējams normāli izbaupt cauri. Miglojam ar glifosātiem, cerot, ka tie palīdzēs nezāles nokaltēt, un tad varbūt mēģināsim arī šajās vietās sējumus novākt.

Kādreiz šādiem sazaļojušiem sējumiem varēja izmantot speciālu, iedarbīgu preparātu, ko vēlāk aizliedza, - pesticīds taču! Tad nu rodas jautājums - cik zaļi mēs gribam būt? Cik kaitīga šāda preparāta izmantošana atbilstoši izstrādātajām normām un cik videi draudzīga ir tehnikas, kalšu pastiprināta darbināšana un degvielas dedzināšana lielos apjomos? Vai tiešām vieni ieguvumi nerada lielākus zaudējumus kaut kur citur? Tāpēc uzskatu, ka šis pārspilētais «zaļais kurss» nereti izrādās ne vien saimnieciski neizdevīgs, bet pat kaitniecisks. Nopietniem lēmumiem ir jābūt rūpīgi izsvērtiem, nevis līdz galam nepārdomātiem.

Savukārt rapsis daudzviet mitruma iespaidā nav paguvjis nokalt, dzen atzarus, lauks atkal kļūst zaļš... Līdz ar to kulšana apgrūtināta, kaltēšanas process ieilgst, izmaksas pieaug, novākšana neiet tik raiti kā parasti.

Esam nokūluši apmēram trešdaļu (uz 27.08.) no apsētajām platībām, bet zinu saimniecības, kurās ir izdevies paveikt vēl mazāk. Parasti augusta beigās kulšanas sezona ir faktiski beigusies, vien pabeidzam vākt pēdējos labības sējumus. Šovasar... Ķeram jebkuru momentu, kad varam izbaupt uz lauka. Kad laika apstākļi ļāva, strādājām uz lauka arī naktīs. Nolist lietus, mazliet nogaidām un strādājām. Tie atkal ir papildus izdevumi, kaltes strādā uz pilnu jaudu, bet nav jau izvēles: nenokulsi tagad, vispār paliksi bez nekā, jo kvalitātes rādītāji, gaidot, ka sējums kārtīgi nožūs uz lauka, labāki nepaliks. Izaicinājumu šogad tiešām ir daudz.

Kaitinošie nekaunīgie krauči

- Šķiet, kukurūza šogad mūs arī neiepriecinās, novāksim mazāk nekā pērn. It kā nepietiktu ar ne pārāk labvēlīgiem laikapstākļiem, vēl viena milzīga sērģa mums ir krauči. Zinu, ka šie lidoņi raizes sagādā ne tikai Vecaucē, un par to būtu jārunā valstiskā līmenī.

Jā, ir putnu un dzīvnieku sugas, kas jāaizsargā, bet kaut kādai samērībai jābūt. Ko lai dara lauksaimnieks, kurš iesēj kukurūzu, tad atlido melns mākonis, un lauks pagalam! Ar šo saskāramies jau pērn, kad mums tika pilnībā nopostīts tepat netālu esošais lauks, vairāk nekā 20 hektāru! Sākumā pat neaptvērām, kāpēc tā, pieļaujot, ka varbūt sēkla gadījies vecāka, to lauku arī apsējām vienu no pēdējiem, varbūt tāpēc augi gandrīz nav sadīguši. Tikai vēlāk atklājās vaininieki. Putni pat bija iemanījušies izlobīt tās sēklas, kuras it kā bija apstrādātas ar speciālām rūgtvielām, atstājot tikai rūgto apvalku.

Ko tikai neesam darijuši! Izmēģinājām arī dažādus skaņas efektus, biedēkļus un tā tālāk, bet tie nepalīdz. Bet nevaram taču visus laukus aplāt ar tīkliem, kas liegtu piekļuvi sēklām! Un viss taču arī kaut ko maksā. Visskumjāk ir, ka cieš arī izmēģinājumu lauki, kur notiek dažādi zinātniski pētījumi, un tad tā skāde ir vēl lielāka. Krauči posta ne tikai tikko apsētus laukus, bet plosās uz laukiem arī tad, kad kukurūza sasniegusi kāda sprīža garumu, nolaužot augu un izknābjot tā centru. Kamēr netiks likvidētas kraukļu ligzdošanas kolonijas, nekā nemainīsies.

LBTU mācību un pētījumu saimniecības «Vecauce» vadītājs Indulis Ieviņš.

Arī ar dzīvēm mums ir bēdīga pieredze, es pat teiktu, ka to ir kļuvis stipri par daudz, bet šie putni ir mazliet bailīgāki, nav tik nekaunīgi. Grūtāk ir ar gulbjiem, kuri ir diezgan agresīvi un drīzāk tevi no lauka nodzīs, nevis tu viņu. Tāpēc cenšos dažādos līmeņos runāt par šo problēmu un tomēr panākt, lai atļautu arī šo putnu limitētas medības. Dzīvniekiem un putniem tomēr ir kaut nedaudz, bet no cilvēka jābaidās. Jā, postījumus mēdz nodarīt arī medijamie dzīvnieki, tomēr viņiem ir respekts pret cilvēku. Mednieki jau savā starpā joko, ka tie zina medību sezonas sākumu un beigu termiņu labāk par cilvēkiem: tikko, teiksim, beidzas briežu medību sezona, tā lauki ir šo dzīvnieku pilni.

Holšteinites un brūnaļas

- Kopumā saimniecībā apstrādājam vairāk nekā 1800 hektārus lauksaimniecības zemes, bet apsaimniekojam ap 2000 hektāriem. Šogad 1050 hektārus aizņem tā dēvētās kombainējamas platības (ziemas un vasaras mieži, ziemas kvieši, ziemas rapsis). Papildus audzējam kukurūzu skābarībai un zālājus.

Ganībām gan izmantojam salīdzinoši mazas platības, jo lielākā daļa dzīvnieku, tāpat kā vairumā lielo saimniecību, augu gadu atrodas kūtīs. Ganībās iet tikai ciet stāvošās govīs un 'Latvijas brūno' genofonda ganāmpulks. Prakse rāda, ka atrašanās novietnē paaugstina dzīvnieku labturību: ir pilnvērtīga barība, nav jāpacieš vasaras svelme, arī dažādi kukaiņi lopus mazāk traucē.

«Vecaucē» pastāvīgi tiek slauktas ap 500 piena devējām. Un vēl jau ir govīs, kas tajā mirkli ir «aizlaistas ciet», ir teles, mazie teliņi... Jā, esam starp lielākajiem piena ražotājiem Latvijā. Lielākoties ganāmpulkā ir 'Holšteinas' šķirnes piena devējas, bet ir arī

pa kādai 'Šveices' pārstāvei, lai varētu studentiem parādīt šķirņu daudzveidību.

Un mūsu īpašais genofonda brūnaļu ganāmpulks. Tajā pašlaik ir 78 brūnaļu, bet plānā ir to skaitu palielināt līdz 100 gotiņām.

Attieksmes dēļ strādā ar lietuviešiem

- Slaukumu realizējam Lietuvas uzņēmumam. Iemesls vienkāršs: jūtam, ka lietuvieši ir gatavi zemnieku uzskatīt, viņi ar mums reķinās. Katru mēnesi izrunājam situāciju piena tirgū, tā brīža biržas cenas un tad vienojamies par iepirkuma cenu. Valda savstarpēja izpratne - mēs apzināmies, ka nedrīkstam ar savām prasībām nopiest ražotāju uz ceļiem, savukārt viņš apzinās, ka arī saimniecību nedrīkst gremdēt ar pārlieku zemu cenu. Nebūsim mēs, kur viņi iegūs pienu pārstrādei?

Diemžēl līdzšinējā pieredze liecina, ka ar Latvijas pārstrādes uzņēmumiem šādas vienošanās «neiet krastā». Nezinu, kāpēc tā. Punktu visam pielika, kad vietējais pārstrādātājs mūs vienkārši «uzmeta»: mēneša vidū paziņoja par ievērojamu iepirkuma cenu kritumu, kaut arī līgumā bija atrunāti pavisam citi skaitļi. Pa vidu vēl bija svētki, kad piena vedējs vispār neatbrauca pakal slaukumam. Un kur lai mēs liekam dienā izslauktās 20 tonnu piena? Lietuvas uzņēmums mūs tad izglāba, neraugoties uz svētkiem, viņu mašīna bija klāt. Arī tas daudz ko izteica.

Redziet, lietuvieši ir ieinteresēti, lai viņu ražotne darbotos ar pilnu jaudu, jo piena cena pret gatavā produkta cenu ir salīdzinoši zema, viņiem tas ir izdevīgi. Latvijā tādas attieksmes nez kāpēc nav, uzņēmumi strādā labi ja ar pusi iespējamās jaudas. Savukārt lietuvieši, šādi strādājot, var saražot produkciju ar zemākām izmaksām, tāpat tirgū ir konkurētspējīgāki.

Kadri pamazām noveco

- Par darbiniekiem... Viņu gan pietiek, gan nepietiek. Varbūt mazliet viņu pietrūkst kvalitātes ziņā, kadri pamazām noveco, bet jaunieši pārlietu uz laukiem neraujas. Bet no otras puses jāteic, ka pēdējā laika novērojumi liecina: šajā ziņā vērojama pozitīva tendence, cilvēki sākuši atgriezties no ārzemēm, interese pamazām sāk parādīties. Tas ir mazliet cerīgi. Protams, bet vienmēr jau gribētos situāciju, kad ir iespēja izvēlēties starp potenciālajiem darba ņēmējiem, īpaši sezonas laikā.

Latvijā diemžēl nav vēl izveidojusies tāda darbinieku aprites kultūra, ko ļoti bieži piekopj ārzemēs. Proti, cilvēki vienu sezonu pavada vienā saimniecībā, pēc tam strādā nākamajā saimniecībā un tā visu gadu «riņķo» starp tām, katru gadu atgriežoties. Nu, teiksim, vasarā cilvēks strādā graudkopības nozarē, pēc tam pāriet uz saimniecību, kurā jāstrādā ogu vai dārzeņu novākšanā, pēc tam jau nodarbināts pārstrādes jomā kādā rūpnīcā un tā tālāk. Mums šāda sistēma kaut kā nav īsti iedzīvojusies, kaut tā ir loģiska: ja darbinieks nav jāalgo visu gadu, bet tikai sezonas laikā, uzņēmējs arī darbiniekam var atļauties par nostrādātajiem dažiem mēnešiem samaksāt vairāk.

Nepieciešamas izmaiņas likumdošanā

- Ir pozitīva tendence, ka par darbu «Vecaucē» vasarā lielāku interesi sāk izrādīt skolēni, jo kādreiz mēs izjutām grūtības, piemēram, atrast ogu lasītājus. Tagad, pateicoties dažādām atbalsta programmām, ko aktīvi izmantojam, šādas problēmas vairs nav.

Vienīgais, kas, manuprāt, nav līdz galam pārdomāts valstiskā līmenī, par ko esmu runājis arī ministrijās, ir, ka būtu ļoti nepieciešams mainīt darba likumdošanu. Esošā ir pārāk strikta un brīžiem pat neloģiska. Kaut vai nosacījums, ka bērnu var nodarbināt tikai no 13 gadu vecuma. Bet ir taču daudz tādu sīku darbiņu, ko var paveikt arī jaunāki skolēni. Kāpēc liegt viņiem iespēju nopelnīt kārotajai lietai, ko varbūt vecāki nevar atļauties nopirkt?

Vai nosacījums, ka līdz noteiktam vecumam bērns var strādāt tikai četras stundas. Bet ja

(Vēl - 8. lappusē)

Indras Cehanovičas foto

MAF

Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par lappuses saturu atbild raksta autors

LATVIJĀ UN PASAULĒ

Veidot jauno valdību aicina Eviku Siliņu

Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs aicinājis līdzšinējo labklājības ministri, Saeimā lielākās frakcijas «Jaunā Vienotība» izvirzīto premjera amata kandidātu Eviku Siliņu veidot jauno valdību. To prezidents paziņoja pēc tikšanās ar Eviku Siliņu Rīgas pilī ceturtdien, 24. augustā.

Jaunās valdības veidotāja pauda apņēmību iespējami drīz - jau piektdien, 25. augustā, sākt sarunas ar potenciālajiem koalīcijas partneriem: «Apvienoto sarakstu», Nacionālo apvienību vai «Progresīvajiem» un Zaļo un Zemnieku savienību. Pirmās sarunas noritēs ar katru politisko spēku atsevišķi. Viņa gan arī norādīja, ka pēc šīm sarunām piektdien vēl nebūs paziņojuma par iespējamo koalīcijas modeli, jo, pēc Evikas Siliņas teiktā, «ir jādod partijām laiks apspriesties ar biedriem».

Restorānu saimnieki lūdz samazināt PVN likmi

Restorānu nozarē pārmaiņas: ardievas viesiem saka vairāki flagmaņi, kuru klātbūtne Rīgā likās kā nemainīga vērtība. Piemēram, no sestdienas, 26. augusta, slēgts Mārtiņa Rītiņa izveidotais restorāns «Vincents». Un paralēli notiek arī diskusijas, kā palīdzēt nozarei. Tās pārstāvji risinājumu redz PVN samazinājumā.

Šonedēļ deputāti, Finanšu ministrijas (FM) un ēdināšanas nozares pārstāvji sprieda, kā palīdzēt nozarei, samazinot PVN likmi. Kopējais nodokļu parāds nozarē esot vairāk nekā 44 miljoni eiro.

«Šeit skaidri sāk iezīmēties šī bilde, ka nodokļu slogs un nodokļu parāds, kas tika uzkrāts jau Covid-19 laikā, ir pietiekami smags,» norādījis Latvijas Restorānu biedrības viceprezidents Lauris Aleksejevs.

Piemēram, Lietuvā un Vācijā PVN samazināšana viesmīlības jomā nesa pozitīvas izmaiņas. Uzņēmumiem parādās vairāk naudas, var nomaksāt nodokļu parādus. Restorāni Latvijā vēlas PVN likmes samazināšanu līdz 12%.

Granātu «astītes» ukraiņiem tagad top jau 16 valstīs

Viena no lielākajām Ukrainas atbalsta akcijām, kas aizsākta Latvijā, ir trīs dimensijās drukāti granātu stabilizatori. Latvijā ražotie stabilizatori jeb tā sauktās «granātu astes» guvušas plašu popularitāti Ukrainas karavīru vidū. Un tagad «astītes granātām» palīdz drukāt cilvēki no vairāk nekā desmit valstīm.

«3D Savvaļas bites» projekta idejas autors Jānis Ozols aktivitāti uzsāka pagājušajā gada augustā, kad viņš ķērās klāt Ukrainas karavīru atbalstīšanai, printējot granātu stabilizatorus, kurus no droniem ukraiņi var mest ienaidnieka virzienā. Tad to darīja viņš un vēl daži ar jau esošajiem 3D printeriem.

Tagad viņa iniciatīvai sekotāji ir 16 valstīs. Un izprintēti jau vairāk nekā 3000 kilometru ar plastmasas masu jeb vairāk nekā 700 tūkstoši astiņu.

Lietuva grib slēgt robežu ar Baltkrieviju

Lietuvā pieaug bažas par drošību uz robežas ar Baltkrieviju pēc Krievijas algotņu grupējuma «Vagner» līdera Jevgenija Prigožina bojāejas aviokatastrofā. Tagad, kad grupējums palicis bez vadības, situācija esot neparedzama. «Vagner» līderim piederošā lidmašīna Krievijā, Tveras apgabalā, avareja trešdien, 23. augustā. Krievijas federālā aviācijas pārvalde «Rosaviacija» dažas stundas pēc avārijas publicēja sarakstu ar personām, kas atradušas lidmašīnā. Sarakstā bija arī Prigožina, kā arī par viņa labo roku uzskatītā «Vagner» militārā komandiera Dmitrija Utkina vārdi.

Upuri bija stipri apdeguši, un viņu identificēšanai bija vajadzīga DNS ekspertīze. Lidmašīnas avārijas iemesli nav zināmi.

Pēc Lietuvas aizsardzības ministra Arvīda Anusauska sacītā, Baltkrievijas teritorijā ir redzama zināma šķelšanās starp tur esošajiem «Vagner» spēkiem. Tiek novēroti vairāki mēģinājumi pamest Baltkrievijas teritoriju, galvenokārt Krievijas virzienā. Kaimiņus satrauc arī situācijas pasliktināšanās uz Baltkrievijas - Latvijas robežas. Pirmdien notika Baltijas un Polijas iekšlietu ministru tikšanās Varšavā, kur sprieda par iespējamu kopēju robežu slēgšanu ar Baltkrieviju.

No Britu muzeja pazuduši artefakti

Tiek lēsts, ka no Britu muzeja krājuma pazuduši aptuveni 2000 artefakti, sestdien pavēstījis muzeja aizbildņu padomes priekšsēdētājs Džordžs Osborns, atzīstot, ka nepastāv pilnīgs kolekcijas katalogs. Bijušais Lielbritānijas finanšu ministrs pazudušos eksponātus raksturojis kā nelielas zelta un dārgakmeņu rotaslietas, kas nav tikušas publiski izstādītas. Osborns sarunā ar sabiedrisko raidorganizāciju BBC atzinis, ka joprojām īsti nav zināms, cik daudz eksponātu ir pazuduši.

Piektdien no amata atkāpās Britu muzeja direktors Hartvīgs Fišers, atzīstot, ka muzejs nav pienācīgi reaģējis uz ziņām par eksponātu pazūšanu. Sabiedriskās raidorganizācijas BBC rīcībā nonākusī e-pasta sarakste liecina, ka 2021. gadā kāds mākslas priekšmetu tirgotājs jau informējis muzeju par izsoļu vietnē «eBay» tirgotajiem artefaktiem, taču šis brīdinājums ticis ignorēts.

Sagatavoja Indra Cehanoviča

LAIKA PROGNOZE 4 DIENĀM

	Nakts	Rīts	Pēcpusdiena	Vakars	Max/min temp.
Otrdiena, 29. augusts					18° / 13°
Trešdiena, 30. augusts					27° / 14°
Ceturtdiena, 31. augusts					21° / 13°
Piektdiena, 1. septembris					20° / 12°

Laika prognoze no yr.no, ko sagatavo

Norvēģijas Meteoroloģijas institūts un Norvēģijas sabiedriskais medijs

«Vecaucē» šogad izaicinājumu netrūkst

(Sākums – 5. lappusē)

viņš var un grib vairāk? Vēl darba devējam par četrām stundām jāmaksā (no 15 gadiem atļautas septiņas) tāds pats minimālais atalgojums, kā par nostrādātajām astoņām. Kā lai tas motivē uzņēmēju pieņemt darbā skolēnus? Ja nu vienīgi doma, ka viņus ieinteresēs lauki un vēlāk viņš jau kā pieaugušais saimniecībā atgriezīsies.

Tāpat valstiskā līmenī būtu jāpārskata arī nodokļu politika šajā sektorā. Vairbūt uzņēmums varētu par šādu darbinieku maksāt valstij mazliet mazākus nodokļus, arī skolēnam varētu būt kādi atvieglojumi, lai pašam bērnam kabatā paliktu mazliet vairāk nopelnītās naudiņas un viņš būtu papildus ieinteresēts. Manuprāt, ar šādu pieeju vinnētāji būs visi. Un varbūt nākotnē tik daudz jauniešu neskries meklēt laimi pasaulē.

Nākamā sāpīgā lieta, kas saistīta ar darba likumdošanu, ir dubultā virsstundu apmaksā, dubultās likmes svētkos un tamlīdzīgi. Protams, valsts sektorā strādājošajiem šāda nianse ļoti patīk. Toties uzņēmējiem privātajā sektorā tas bieži sagādā raizes. Tāda politika varētu pastāvēt tad, ja būtu daudz bezdarbnieku, ja man nebūtu jālūdz cilvēks strādāt naktī, bet varētu vienkārši pieņemt darbā vēl kādu cilvēku. Ber darbaspēka trūkst! Lauksaimniecībai ir sezonāls raksturs, kad darba apjoms ievērojami pieaug un varētu dot darbu kādam, kuram tas ir vajadzīgs, bet realitāte ir cita. Tad nu

Lai arī «Vecaucē» atrodas 'Latvijas brūnās' šķirnes piena devēju genofonds, saimniecības ganāmpulka pamatu tomēr veido 'Holšteinas' šķirnes dzīvnieki. Abu šķirņu pārstāves pērn arī kopā svinēja brūnaļu šķirnes izveides 100. gadskārtu.

uzņēmējs ir spiests pievērsties shēmošanai, kā ar virsstundu dubulto apmaksu tikt galā. Visiem taču ir zināms, cik dārgi kļuvuši celtniecības, ceļu būves pakalpojumi... Tas ir koks ar diviem galiem. Pēc idejas dzīvotspējīga varētu būt daudzās Eiropas valstīs piekoptā sistēma, ka virsstundu apmaksu nosaka vienošanās starp darbinieku un darba devēju. Nē, protams, ja darbinieks strādā papildus stundas, tās jāapmaksā, bet ne jau dubultā.

Uzskatu, ka darba likumdošana Latvijā ir diezgan būtiski jāmaina. Mums nav nekāda 3. pasaules valsts, kur tāpēc bērnu ļoti nostrādīnās. Mūsdienās bērni ļoti labi pārzina savas tiesības, varbūt vienīgi par saviem pienākumiem bieži mēdz «aizmirst». Katrs strādā tik, cik pats vēlas. Grib – četras stundas, grib nopelnīt vairāk – astoņas. Bet tagad tā nedrīkst. Un kurš no tā ir ieguvējs?

Aktīvi iesaistos «Zemnieku saeimas» darbībā. Esam biedri-

bā runājuši arī par šiem jautājumiem, stāstījuši savu redzējumu zemkopības ministram, Valsts Kanceleijā - klātesot ministru pārstāvjiem. Tikai visi kopā mēs varam tikt sadzirdēti, tāpēc vienmēr esmu sacījis, ka lauksaimniekiem vajag stāties savu nozaru nevalstiskajās organizācijās. Ja runāsim tikai «pa stūriem», - kas mūsos klausīsies? Jā, varbūt pārmaiņas nenotiks uzreiz, bet tādejādi vismaz ir cerība, ka tās būs.

«Vecauce» vienmēr ir gatava dalīties savā pieredzē, pastāstīt, kas izdevies, kas varbūt nē, - mēs taču esam mācību un pētījumu saimniecība! Tāpēc labprāt uzņemam ekskursantu grupas, skolēnus, izrādot viņus interesējošas lietas. Neveiksmes neslēpjam, izstāstām par tām - vislētāk vienmēr ir mācīties no svešām kļūdām, ne savējām.

Indra Cehanoviča
Autores foto